

[Fr. Dalgaard.]

hovedet lade Privatbyggeriet florere? Og jeg vil gaa ud fra, at med den højtærede Ministers Indstilling maa det Spørgsmaal besvares bekræftende. Men dernæst bliver Spørgsmaalet: Skal man lade *det* private Byggeri florere, som ikke vil modtage Støtte, ikke vil give Lejerne den Støtte til Nedsættelse af Huslejen, som Byggestøtteleven forudsætter? Dér vil jeg gerne give et Par Tal, der siger noget om disse Ting.

Der er jo stillet 50 Mill. Kr. til Raadighed for det private Byggeri. Medens, saa vidt jeg ved, det sociale Byggeri i væsentlig Grad har lagt Beslag paa de Midler, der for indeværende Byggeaar er stillet til Raadighed, har jeg ikke nogen Tal for, i hvor høj Grad man fra privat Side har benyttet sig af de Millioner, der er stillet til Raadighed for det private Byggeri. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede Minister, om han vil kunne oplyse Tinget om, hvor stor en Del af de 50 Mill. Kr. der faktisk er taget i Brug af privat Byggeri.

Der er fra Besættelsens Aar til nu sket en meget betydelig Stigning i det private Byggeri. I Besættelsens sidste Par Aar var Privatbyggeriet blevet af meget ringe Omfang. Det udgjorde i første Halvdel af 1945 18 pCt. af det samlede Boligbyggeri, men i det tilsvarende Tidsrum af 1946 er Tallet for det private Byggeri gaaet op til 35 pCt.

Støtten til det private Byggeri har imidlertid formet sig saadan, at medens man for et Aars Tid siden regnede med, at 30—35 pCt. af det private Byggeri ikke var støttet, er den Del af det private Byggeri, som ikke modtager Støtte, vokset ret jævnt fra 50 til 60 pCt. og er nu i den allerseneste Tid oppe paa 70 pCt. 70 pCt. af det private Byggeri har ikke modtaget Støtte nu i Aar, og det betyder, at hele denne Del af Privatbyggeriet er unddraget den Kontrol, som det almindelige Byggeri, det sociale Byggeri, er undergivet. Det er naturligvis undergivet den almindelige Priskontrol og Huslejeaagerkontrol, men ikke Kontrol under selve Byggeriet, saaledes som det sociale Byggeri er, og ej heller den særlige Lejekontrol, som det sociale Byggeri og det øvrige støttede Byggeri er undergivet. Derfor oplever man, at der i Øjeblikket her i København, i hvert Fald i Københavns Omegn, opføres almindelige Boliger, som er

mere end dobbelt saa dyre som de Boliger, der kan opføres ved Hjælp af Boligstøtteleven af de sociale Selskaber. Medens de sociale Selskaber vel kan opføre en almindelig 2 Værelers Lejlighed her i København og nærmeste Omegn til ca. 16 Kr. pr. m², er Byggeprisen for det private, ikke støttede Byggeri fra 27 til 36 Kr. pr. m² og mere. Disse Tal, 27 til 36, er Tal, som Haandværkerraadets Kontorchef, Hr. Levinsen, offentligt har fremsat i et Blad. Det vil altsaa sige, at man for Tiden kan opleve i København, at medens det sociale Byggeri i Dag kan præstere en almindelig 2 Værelers Lejlighed til omkring 80 Kr., skal adskilligt af det ikke støttede private Byggeri have 125, 150 eller 200 Kr. pr. Maaned for en tilsvarende Lejlighed.

Dette mener jeg er en utilbørlig Anvendelse af de knappe Materialer, der foreligger; jeg mener, det er imod Bygges Lovgivningens Forudsætninger og ligefrem imod dens reelle Indhold, og det er derfor et Punkt, som den højtærede Indenrigsminister maa sætte ind paa i sine Overvejelser og i sin Handling. Det kan gøres ved enten helt at forbyde Anvendelse af Materialer til ikke støttet privat Byggeri i denne Tid; det kan ogsaa gøres ved, at det ikke støttede private Byggeri underkastes de samme Kontrolregler, som gælder for det støttede Byggeri, det er en Foranstaltning, som det er ganske nødvendigt at gennemføre, saa man kan have sine liberalistiske Meninger om de frie Erhverv saa meget man vil. Naar Befolkningen i Dag paa Grund af Bolignøden er villig til at betale op til 200 Kr. for en 2 Værelers Lejlighed, der ellers kan fremstilles til ca. 80 Kr., er der noget pinende galt ved hele Situationen, og det kan efter min Mening kun være en Følge af, at dette private Byggeri driver en Slags Sortbørshandel med Materialer og i øvrigt ogsaa med Arbejdskraft, for de behøver ikke at se saa nøje paa det som de Byggerier, der er undergivet Kontrol. I Kraft af denne Sortbørshandel kommer Byggepriserne op paa den Højde til Skade for hele Samfundet, og i de Overvejelser, den højtærede Minister anstiller over Byggeriet i den nærmeste Fremtid, anbefaler jeg paa det indstændigste, at Spørgsmaalet om det ikke støttede private Byggeri tages op til en virkelig Undersøgelse.